

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 250/2017-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. mája 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], t. č. [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Janou Kubáňovou, Štúrova 13, Nitra, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv zaručených čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv zaručených čl. 5 ods. 1, 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 1 T 128/2013 z 8. februára 2017 a uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Tos 21/2017 zo 16. marca 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. apríla 2017 doručená sťažnosť [REDACTED], t. č. [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základných práv zaručených čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“) a práv zaručených čl. 5 ods. 1, 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 T 128/2013 z 8. februára 2017 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“), ako aj základných práv zaručených čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv zaručených čl. 5 ods. 1, 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Tos 21/2017 zo 16. marca 2017 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol uznesením okresného súdu sp. zn. 1 T 128/2013 z 8. júna 2016 vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby z 8. februára 2017 okresný súd uznesením z 8. februára 2017 zamietol, jeho písomný sľub neprijal a dohľadom probačného a mediačného úradníka väzbu nenahradil. Sťažovateľ namieta, že odôvodnenie uznesenia okresného súdu neobsahuje konkrétne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zamietnutie jeho žiadosti o prepustenie z väzby, a tak je v rozpore „s platnými právnymi predpismi“. Sťažovateľ s poukazom na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 220/04 uvádza, že neexistencia „materiálnych dôvodov väzby ako aj arbitrárne a riadne neodôvodnené rozhodnutie o väzbe je skutočnosťou svedčiacou o nezákonnosti sťažovateľovho väzobného stíhania“, a pretože „v prípade sťažovateľa k riadnemu odôvodneniu nedošlo, možno považovať väzbu za nezákonnú a rozhodnutím OS došlo k porušeniu sťažovateľovho práva obsiahnutého v čl. 17 Ústavy a čl. 5 Dohovoru“.

3. Obdobné námietky formuluje sťažovateľ aj vo vzťahu k rozhodnutiu o nenahradení väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka odkazujúc pritom na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 67/2013 z 5. júna 2013, ako aj rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“). Podľa názoru sťažovateľa „odôvodnenie existencie dôvodov väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. a) a c) TP v uznesení o väzbe... predstavuje len nutný avšak nedostačujúci predpoklad súladu tohto uznesenia s ustanovením čl. 5 Dohovoru. Argumentácia uvedená v uznesení Okresného súdu je povrchná a všeobecná bez akejkoľvek skutkovej individualizácie a následného právneho

odôvodnenia trvania väzby pričom odkazuje iba na rozhodnutie o vzatí do väzby sťažovateľa zo dňa 08.06.2016 sp. zn. 1T/128/2013. “.

4. Sťažovateľ vo vzťahu k následnému postupu konajúcich súdov o jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu v argumentácii sťažnosti uvádza, že konanie o žiadosti o prepustenie z väzby *„trvalo 45 dní a takéto trvanie nemožno považovať za urýchlené v zmysle čl. 5 ods. 4 Dohovoru. ESLP vychádzajúc z článku 5 ods. 4 Dohovoru priznáva osobnej slobode mimoriadny význam (rozhodnutie ESLP vo veci Dewilde, Ooms a Versyp z r. 1970), pričom v prípade väzobného stíhania sa vyžaduje uprednostnenie a zvýšená starostlivosť (ESLP Wemhoff vs. Germany z r. 1968)“.* V tejto súvislosti poukázal na konkrétnu judikatúru ESLP (Touroude proti Francúzsku z 3. 10. 2000, Rehbock proti Slovinsku z 28. 11. 2000 a G. B. a M. B. proti Švajčiarsku z 30. 11. 2000), ako aj ustálenú prax ústavného súdu (III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03 a III. ÚS 126/05).

5. Vzhľadom na uvádzané porušenie označených práv sťažovateľ žiada priznanie finančného zadost'učinenia v sume po 5 000 € od obidvoch konajúcich súdov. Výšku žiadanej sumy sťažovateľ odôvodňuje *„pocitom márnosti, krivdy a nespravodlivosti, ako aj ušlého zarábku, to všetko z dôvodu porušovania jeho základných práv a slobôd“.*

6. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd v jeho veci takto rozhodol:

„1. Základné práva [REDAKOVANÉ]... na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, právo na spravodlivý súdny proces zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru... ako aj právo na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy SR, právo na osobnú slobodu zaručené v čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru... Okresný súd Bratislava II. svojím rozhodnutím pod spis. zn. 1T/128/2013 zo dňa 08.02.2017 v spojení s uznesením Krajského súdu Bratislava spis. zn. 2Tos/21/2017 zo dňa 16.03.2017 v súvislosti s rozhodnutím o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu boli porušené.

2. Základné práva [REDAKOVANÉ]... a to právo na osobnú slobodu zaručené v čl. 5 ods. 1, ods. 3 a ods. 4 Dohovoru... rozhodnutím Krajského súdu spis. zn. 2Tos/21/2017 zo dňa 16.03.2017 boli porušené.

3. *Uznesenie Krajského súdu v Bratislave spis. zn. 2Tos/21/2017 zo dňa 16.03.2017 zrušuje a prikazuje Krajskému súdu v Bratislave, aby vo veci znovu konal a rozhodol.*

4. *Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5.000 eur, ktoré je Okresný súd Bratislava II. povinný vyplatiť sťažovateľovi do 2 mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti tohto nálezu.*

5. *Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5.000 eur, ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť sťažovateľovi do 2 mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti tohto nálezu.*

6. *Okresnému súdu Bratislava II. a Krajskému súdu v Bratislave ukladá spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 312,34... na účet advokáta JUDr. Jana Kubáňová... do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“*

II.

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie

konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (v posudzovanom prípade ide o krajský súd rozhodujúci o zákonnosti väzby) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 198/07).

1. K namietanému porušeniu označených práv uznesením okresného súdu

12. Pokiaľ ide o ústavný prieskum uznesenia okresného súdu, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd.

13. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti

podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

14. V prípade sťažovateľa mal pred zásahom do základných práv a slobôd okresným súdom právomoc poskytnúť mu ochranu krajský súd, ktorý konal o riadnom opravnom prostriedku. Právo podať sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu pritom sťažovateľ využil. Pre rozhodnutie ústavného súdu je teda podstatné, že existoval „iný súd“, na ktorý poukazuje čl. 127 ods. 1 ústavy, a to krajský súd ako súd sťažnostný (obdobne III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05). Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. K namietanému porušeniu označených práv uznesením krajského súdu

15. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

16. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

18. Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru má každý právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem prípadov, ktoré sú uvedené v tomto ustanovení.

19. Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody ... musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú

zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

20. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

21. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

22. Väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu jej ústavnosti a zákonnosti (III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu dbať o to, aby doba väzby obvineného neprekročila nevyhnutnú hranicu. Z tohto dôvodu všeobecný súd musí skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu nevinu výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o žiadostiach obvineného o prepustenie na slobodu (Toth c. Rakúsko z 12. 12. 1991). Obvinený držaný vo väzbe musí mať možnosť v primeraných intervaloch žiadať o súdnu kontrolu zákonnosti väzby (Bezicheri c. Taliansko z 25. 10. 1989) vrátane možnosti žiadať, aby jeho väzba bola nahradená zárukou.

23. Vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy ústavný súd uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po nevyhnutnú, resp.

primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05), pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať *ratio decidendi* (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (obdobne III. ÚS 271/07).

24. Pokiaľ ide o výklad samotného pojmu „záruka“ v zmysle čl. 5 ods. 3 dohovoru, z doterajšej judikatúry ESLP možno vyvodiť, že má autonómny obsah, ktorý je nezávislý od terminológie používanej vo vnútroštátnom práve. Zárukou treba rozumieť akýkoľvek prostriedok prípustný podľa vnútroštátneho práva, ktorý je miernejší ako obmedzenie osobnej slobody a ktorý je zároveň spôsobilý zabezpečiť účasť obvineného na pojednávaní. Spravidla ide o peňažnú záruku (kauciu), ale aj o iné formy záruk, napríklad odovzdanie cestovného pasu (Stögmüller c. Rakúsko z 10. 11. 1969), stanovenie povinnosti mať stále bydlisko, hlásiť sa v pravidelných intervaloch atď. Z doterajšej judikatúry ESLP k druhej vete čl. 5 ods. 3 dohovoru, ktorá sa vytvárala postupne, ďalej vyplýva, že prepustenie na základe záruky je len možnosťou, a nie oprávnením osoby pozbavenej osobnej slobody. Pri posudzovaní jej opodstatnenosti má záruka prednosť pred pokračovaním väzby. Uplatňuje sa nielen v prípade takzvanej útekovvej väzby, ako by tomu nasvedčovala formulácia účelu tejto záruky (zabezpečenie prítomnosti na pojednávaní), ale je možné ňou nahradiť aj väzbu realizovanú na základe iných dôvodov. V rozpore s dohovorom by bolo, ak by vnútroštátne právo vylučovalo v prípade niektorých trestných činov vôbec možnosť záruky (Caballero c. Spojené kráľovstvo z 8. 2. 2000, S. B. C. c. Spojené kráľovstvo z 19. 6. 2001). V súvislosti so žiadosťou o prepustenie na slobodu vzniká súdnym orgánom povinnosť zvážiť, či sa poskytnutím určitej záruky dosiahne rovnaký účel,

aký bol sledovaný vzatím osoby do vyšetrovacej väzby. Pri posudzovaní jej opodstatnenosti má záruka prednosť pred pokračovaním väzby (I. ÚS 239/04, II. ÚS 38/05, II. ÚS 60/08).

25. Základné právo podľa čl. 17 ods. 2 ústavy vo svojom znení odkazuje na zákon, a preto pri posudzovaní otázky jeho rešpektovania alebo porušenia musí brať ústavný súd do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom. Rovnako aj z čl. 17 ods. 5 ústavy vyplýva, že do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je tak integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98). Obdobne aj čl. 5 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby k pozbaveniu osobnej slobody došlo „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“ a každé dohovorom prípustné pozbavenie osobnej slobody [čl. 5 ods. 1 písm. a) až f)] musí byť „zákonné“. Dohovor tu teda priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov v. Bulharsko z 20. 3. 1997, bod 43). Obdobne aj podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru je predmetom súdneho prieskumu „zákonnosť“ pozbavenia osobnej slobody.

26. Podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) alebo c), môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode alebo prepustiť ho na slobodu, ak s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaneho prípadu možno účel väzby dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným alebo odovzdaním dohľadu nad obvineným do iného členského štátu Európskej únie podľa osobitného predpisu.

27. Podľa § 80 ods. 2 tretej vety Trestného poriadku ak je obvinený stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 2 písm. a) až c) alebo e), alebo obvinený bol vzatý do väzby podľa odseku 3 alebo podľa § 81 ods. 4, možno záruku alebo sľub prijať alebo uložiť dohľad, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu.

28. Sťažovateľ predovšetkým namieta nedostatočnosť odôvodnenia uznesenia krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu, ktorými bola v podstate zamietnutá

jeho žiadosť o prepustenie z väzby, ktorá má spôsobovať porušenie ním označených práv zaručených čl. 5 dohovoru.

29. V relevantnej časti odôvodnenia svojho uznesenia krajský súd uviedol, že okresný súd „*vo veci vykonáva dokazovanie plynule, o čom svedčia zápisnice z hlavného pojednávania 19.07.2016, 03.08.2016, 31.08.2016, 07.10.2016, 09.11.2016, 11.01.2017, 08.02.2017. V priebehu dokazovania pred súdom bolo dňa 31.08.2016 a 07.10.2016 rozhodnuté o žiadosti obžalovaného, kedy súd vo svojich uzneseniach konštatoval naďalej existenciu väzobných dôvodov § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por. V prípade ospravedlnenia ustanoveného obhajcu súd okamžite postupoval podľa § 42 ods. 1 Tr. por. a vo veci ustanovil aj náhradného obhajcu...*

Sťažnostný súd preskúmal dôvodnosť trestného stíhania, charakter skutku, pre ktoré bolo vznesené obvinenie, stav konania a s poukazom na charakter trestnej činnosti, osobu obvineného, dospel k záveru, že tieto skutočnosti naďalej opodstatňujú dôvodnosť obmedzenia osobnej slobody podľa § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por. pri rešpektovaní základných ľudských práv a slobôd. Dĺžka väzby do dnešného dňa je primeraná vzhľadom k tomu, že sa jedná o trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin (§ 76 ods. 6 písm. c/ Tr. por.).

Vo vzťahu k ponechaniu obžalovaného vo väzbe sťažnostný súd poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa bez potreby toto opakovať.

Vo vzťahu k dôvodnosti vzneseného obvinenia, t.j. materiálnej podmienky vzatia do väzby je nutné konštatovať, že je zosilnená podaním obžaloby a následne aj dokazovaním pred súdom.

K námietkam uvádzaným obžalovaným je potrebné uviesť, že uznesenie súdu prvého stupňa je dostatočne zdôvodnené s poukazom na ustanovenie § 176 Tr. por., tomuto nemožno nič vytkáť, pretože sa zaoberá so všetkými pre posúdenie veci podstatnými okolnosťami. Dĺžka trvania väzby je primeraná vzhľadom k trestnému stíhaniu pre obzvlášť závažný zločin, čím je dodržaná zásada § 2 ods. 2 Tr. por.

Obžalovaný je trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, ktorého nebezpečnosť je zvýraznená hrozbou vysokého trestu. Obžalovaný sa dlhodobo zdržiaval mimo územia SR, pričom bol riešený z dôvodu neprítomnosti aj prostredníctvom európskeho zatýkacieho

rozkazu vydaného Českou republikou, kde je zo spáchania činu rovnakej povahy stíhaný. Z pohľadu hodnotenia osoby je treba zohľadniť predchádzajúce aj keď zahladené odsúdenia pre rovnakú trestnú činnosť. Je teda dôvodne sa domnievať, že obžalovaný má sklony k páchaniu trestnej činnosti majetkového charakteru, a preto dôvody útekovej a preventívnej väzby sú plne opodstatnené aj v tomto štádiu konania.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti považuje krajský súd rozhodnutie prvostupňového súdu za vecne správne a vydané v súlade so zákonom aj vo vzťahu k výroku týkajúceho sa možnosti nahradenia väzby, a preto o sťažnosti obžalovaného rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku uznesenia. “.

30. Okresný súd, ktorého uznesenie krajský súd potvrdil a na odôvodnenie ktorého aj poukázal vo svojom uznesení, uviedol, že „dôsledne zvážil všetky okolnosti, pričom v konečnom dôsledku dospel k záveru, že predmetná žiadosť o prepustenie na slobodu nie je v danom štádiu konania dôvodná, keďže predbežne nedošlo k žiadnej takej relevantnej zmene situácie, ktorá by umožňovala prijatie iného záveru.

Obvinený môže byť väzobne stíhaný len vtedy, ak sú splnené materiálne dôvody väzby, a to ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutky, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, boli spáchané, majú znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tieto spáchal obvinený.

Súd je i naďalej toho presvedčenia, že doposiaľ nazhromaždené dôkazy aj naďalej nasvedčujú tomu, že skutok pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, sa stal, tento vykazuje znaky trestného činu (obzvlášť závažného zločinu), a že páchatelom skutku je práve obžalovaný [REDAKOVANÉ]. Uvedené vyplýva z výpovedí spoluobvinených a z vykonaných svedeckých výpovedí, ale aj z listinných dôkazov.

Súd po preskúmaní žiadosti obžalovaného, ako i spisového materiálu dospel k záveru, že dôvody väzby u menovaného v zmysle § 71 ods. 1 písm. a) a písm. c) Tr. por. naďalej trvajú, tak ako boli ustálené pri jeho vzatí do väzby, teda, že existujú konkrétne skutočnosti, z ktorých vyplývajú dôvody útekovej väzby, keďže obžalovaný napriek tomu, že mal vedomosť o trestnom stíhaní na dlhší čas vycestoval do zahraničia, pričom sa dlhodobo zdržiaval v zahraničí - vo Veľkej Británii, kde býval asi rok a pol a následne rok a pol v Poľskej republike v Krakowe, ako aj vzhľadom na charakter a rozsah spáchanej trestnej

činnosti, výšku spôsobnej škody a na vysoký trest, ktorý mu hrozí (od 10 do 15 rokov). Rovnako existujú skutočnosti, z ktorých vyplývajú dôvody preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (obavy z pokračovania v trestnej činnosti v prípade prepustenia na slobodu). Pokiaľ ide o väzbu preventívnu, skutočnosti, na ktorých je založená obava tzv. preventívnej väzby vyplývajú jednak z rozsahu trestnej činnosti, pre ktorú je obžalovaný stíhaný a jednak tým, že obžalovaný bol už v minulosti dva krát súdne trestaný aj za rovnakú trestnú činnosť (hľadá sa na neho akoby nebol odsúdený) a podľa priloženého uznesenia KS v BB je v Českej republike okrem iného stíhaný pre obdobný skutok, ktorého sa mal dopustiť v rokoch 2012-2013.

Na základe týchto skutočností bol obžalovaný ponechaný vo väzbe a bola zamietnutá jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu.

Vzhľadom na povahu prejednávaného prípadu je absolútne nedostačujúce nahradenie väzby dohľadom mediačného a probačného úradníka v prejednávanej veci, ani prijatím sľubu obžalovaného, že povedie riadny život, pričom súd nezistil ani žiadne výnimočné okolnosti prípadu, ktoré Trestný poriadok v § 80 ods. 2 vyžaduje pre nahradenie väzby v prípade stíhania pre obzvlášť závažný zločin.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti preto rozhodol súd tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia. “.

31. Predovšetkým je potrebné uviesť, že ústavný súd v rámci svojej predchádzajúcej rozhodovacej činnosti nespochybnil zákonné obmedzenie vyplývajúce z § 80 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorých je možné väzbu osoby obvinenej z obzvlášť závažného zločinu nahradiť ponúknutou zárukou, sľubom alebo dohľadom, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu. Aplikáciu uvádzanej zákonnej úpravy ústavný súd v mnohých predchádzajúcich prípadoch (napríklad I. ÚS 113/08, III. ÚS 387/2010, II. ÚS 466/2012, IV. ÚS 559/2012, I. ÚS 132/2013 alebo II. ÚS 149/2014) považoval za ústavne akceptovateľnú a nevidel žiadne známky arbitrárnosti v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré v prípadoch, o aké pri stíhaní za obzvlášť závažné zločiny ide, pre nahradenie väzby zárukami väzbu nahradzujúcimi vyžadovali existenciu výnimočných okolností prípadov.

32. Pre dodržanie limitov označeného základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 dohovoru je potrebné, aby súdnym orgánom rozhodujúcim o väzbe procesnoprávne predpisy na úrovni zákona umožňovali nahradenie väzby zárukou osoby obvinenej. K porušeniu čl. 5 ods. 3 dohovoru by došlo, ak by právne predpisy vopred vylúčili každý súdny prieskum väzby, ako aj možnosť domôcť sa v priebehu súdneho konania prepustenia z väzby poskytnutím peňažnej záruky. Len nemožnosť určitých kategórií zadržaných, ktorí boli obvinení zo závažných trestných činov, žiadať úspešne o dočasné prepustenie na slobodu je jednoznačne v rozpore so samotným právom priznaným v druhej časti vety čl. 5 ods. 3 dohovoru (pozri rozsudok EŠLP vo veci Krejčíř proti Českej republike č. 39298/04 a č. 8723/05 z 26. 3. 2009).

33. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že pokiaľ v rámci svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd vyslovil porušenie čl. 5 ods. 3 dohovoru, resp. čl. 17 ústavy v súvislosti s rozhodovaním o väzbe obvinených, k vyhovaniu sťažnosti a vysloveniu porušenia niektorého z označených práv pristúpil v zásade len v prípadoch, v ktorých všeobecné súdy opomenuli rozhodnúť o žiadosti o nahradenie väzby zárukou (napríklad I. ÚS 100/04, I. ÚS 239/04, IV. ÚS 215/2010). V danom prípade však z obsahu uznesenia krajského súdu vyplýva, že krajský súd sa (rovnako ako okresný súd) žiadosťou sťažovateľa o nahradenie väzby prijatím písomného sľubu obžalovaného, ako aj dohl'adom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zaoberali a zvažovali možnosť nahradenia väzby z hľadiska, či by prepustenie sťažovateľa neohrozilo dosiahnutie účelu trestného konania, avšak nevzhliadli také výnimočné okolnosti prípadu, ktoré by prepustenie sťažovateľa z väzby za súčasného poskytnutia väzbu nahradzujúcej záruky odôvodňovali. Samotná požiadavka existencie výnimočných okolností na prepustenie z väzby osoby stíhanej pre podozrenie zo spáchania obzvlášť závažného zločinu vo svojej podstate predpokladá vyššiu mieru rizika, že osoby stíhané za závažnú trestnú činnosť by sa v prípade ich prepustenia z väzby snažili utiecť alebo sa skrývať, aby sa tak vyhli trestnému stíhaniu, pôsobili na svedkov, znalcov či spoluobvinených s úmyslom mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, či pokračovali v trestnej činnosti. Podmienka zisťovania takýchto výnimočných okolností na nahradenie väzby zárukou tak podľa názoru ústavného súdu sleduje legitímny cieľ a je ústavne udržateľná (m. m. III. ÚS 431/2015).

34. Podľa názoru ústavného súdu odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu obstojí aj z hľadiska procesných záruk spravodlivého procesu, ktoré sú implicitnou súčasťou označeného základného práva na osobnú slobodu. Uznesenie krajského súdu totiž dostatočne reaguje na relevantné právne otázky nastolené sťažovateľom (najmä spochybnenie dôvodov útekovej väzby). Sťažovateľom formulované argumenty podľa názoru ústavného súdu prezentujú len nesúhlas sťažovateľa s právnym názorom krajského súdu vysloveným v jeho právnej veci, ten však nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným. Prípadný zásah ústavného súdu spočívajúci v nahradení právneho názoru krajského súdu je možné realizovať len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, v zmysle ustálenej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný.

35. V časti namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu zaručeného čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru uznesením krajského súdu tak ústavný súd vzhľadom na námietku nedostatočného odôvodnenia tohto rozhodnutia považoval sťažnosť za zjavne neopodstatnenú pre absenciu príčinnej súvislosti medzi obsahom týchto sťažovateľom označených práv a uznesením krajského súdu.

36. Pokiaľ ide o namietanú dĺžku rozhodovania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby, ústavný súd uvádza, že sťažovateľ svojou sťažnosťou nenamietal, že k porušeniu označených práv došlo (neprimerane dlhým) postupom okresného súdu, resp. krajského súdu, ale len ich rozhodnutiami. Ústavný súd, cítiac sa viazaný v petite sťažnosti vymedzeným ústavným prieskumom v zmysle § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde, vzhľadom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľa preto podrobnejšie neskúmal v argumentácii sťažnosti uvádzané dôvody o neprimeranosti dĺžky postupu okresného súdu, resp. krajského súdu z hľadiska jej zásahu do obsahu v sťažnosti označených práv. Nad rámec uvedeného však napriek tomu poznamenáva, že prakticky okamžité vydanie

rozhodnutia o žiadosti sťažovateľa na prepustenie z väzby okresným súdom (8. februára 2017), ako aj vydanie uznesenia krajského súdu s odstupom 5 týždňov od vydania uznesenia okresného súdu vzhľadom na celkové trvanie väzby sťažovateľa od 9. júna 2016 nesignalizuje podstatné porušenie sťažovateľom označených práv zaručených čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru, ktoré by si vyžadovalo zásah ústavného súdu v podobe vyslovenia porušenia sťažovateľom označených práv nálezom ústavného súdu. Ústavný súd sa aj pri tomto svojom závere pridŕža judikatúry ESĽP, ktorá uznáva možnosť súladnosti rozhodovania o väzbe aj v prípadoch, keď trvalo dlhšiu dobu, samozrejme, s prihliadnutím na okolnosti daného konkrétneho prípadu (Letellier c. Francúzsko, rozhodnutie z 26. 6. 1991, Annuaire, č. 207 – konanie trvalo takmer jeden a pol roka; Navarra c. Francúzsko, rozhodnutie z 23. 11. 1993, Annuaire, č. 273-B – kasačné konanie trvalo sedem mesiacov).

37. V súvislosti so sťažovateľom namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou (napr. III. ÚS 135/04 v uznesení o prijatí sťažnosti, IV. ÚS 51/09, II. ÚS 275/2010) poukazuje na skutočnosť, že implicitnou súčasťou čl. 17 ústavy sú aj záruky práva na spravodlivé súdne konanie vyjadrené v čl. 46 ods. 1 ústavy obsahujúce základné procesné atribúty práva na osobnú slobodu, ktoré zahŕňajú aj právo na spravodlivé súdne konanie pri pozbavení osobnej slobody. Článok 17 ústavy týkajúci sa osobnej slobody obsahuje jej základné hmotné a tiež procesné atribúty vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení, a preto na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe je aplikovateľné toto špeciálne ustanovenie o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie o práve na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy). V rámci konania o väzbe preto nemôže dôjsť k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 17 ústavy. Napokon, z obdobných dôvodov potvrdzuje neaplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na konanie o osobnej slobode aj ESĽP, podľa ktorého sa na toto konanie priamo použijú ustanovenia čl. 5 dohovoru (napr. rozsudok vo veci De Wilde et al. v. Belgicko z 18. 6. 1971, séria A, č. 12, bod 76). S prihliadnutím na uvedené ústavný súd považoval aj v tejto časti sťažnosť za zjavne neopodstatnenú (m. m. III. ÚS 682/2014).

38. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako celok odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti a čiastočne aj z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie. Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa nastolenými v sťažnosti (najmä návrhom na jeho prepustenie z väzby).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2017